

veiligheid en de publieke ruimte

Cameratoezicht

- Buro Jansen & Janssen
- Veiligheid als container begrip
- Camera's in de openbare/publieke ruimte
- Kritiek op het 'klassieke' cameratoezicht
- Onderzoek naar 'klassiek' cameratoezicht
- Voertuig gerelateerd cameratoezicht
- Anders omgaan met publieke veiligheid

Buro Jansen & Janssen

- geschiedenis
- terrein
- publicaties
- onderzoek
- filosofie

Buro Jansen & Janssen is een onderzoeksburo dat politie en inlichtingendiensten kritisch volgt en daar gevraagd of ongevraagd een mening over geeft.

Een journalistenkollektief dat publiceert over uitbreiding van bevoegdheden en repressieve wetgeving, in de media, in eigen uitgaven, op internet.

Soms een steungroep voor mensen die ongewild gevolgd of vervolgd worden.

Een vraagbaak voor politici, journalisten en andere onderzoekers.

En meestal een combinatie van dit al.

laatste nieuws:

Observant 47

- 01 - inhoudsopgave
- 02 - krant WUID
- 03 - persbericht krant WUID
- 04 - WUID in statistieken
- 05 - vermorzelt door geheimdiensten (Duitsland)
- 06 - Terrorismebestrijding in België: het DHKP-C proces
- 07 - hype om VS-afluisterwet
- 08 - Al Qaida Ubbergen - terrorisme bestrijding in Nederland
- 09 - bedrijfsspijonnen in Nieuw Zeeland
- 10 - Verschenen: Buda's Wagon
- 11 - Buro Jansen & Janssen in de media
- 12 - Buro Jansen & Janssen bij bijeenkomsten, lezingen, etcetera
- 13 - Donateurs gezocht!

[Nieuw op de site](#)

**Abonneer je op de
OBSERVANT de
nieuwsbrief van
Buro Jansen &
Janssen**

Inhoud

[nieuw artikelen](#)
[publicaties](#)
[dossiers](#)
[nieuwsbrieven archief](#)
[links](#)
[J&J in het nieuws](#)

J&J specials

[afluisteren terrorisme](#)
[dossier pepperspray van Traa rapport](#)

J&J service

[veel gestelde vragen](#)
[aankleden nieuwsbrief bestellen](#)
www.openheid.nl
www.identificatieplicht.nl

Zoeken

[zoeken - op de website](#)

Contact

Buro Jansen & Janssen
Postbus 10591
1001 EN Amsterdam
info@burojansen.nl
tel. 020 6123202
fax 020 6163752
mob. 06 34339533

sponsor :

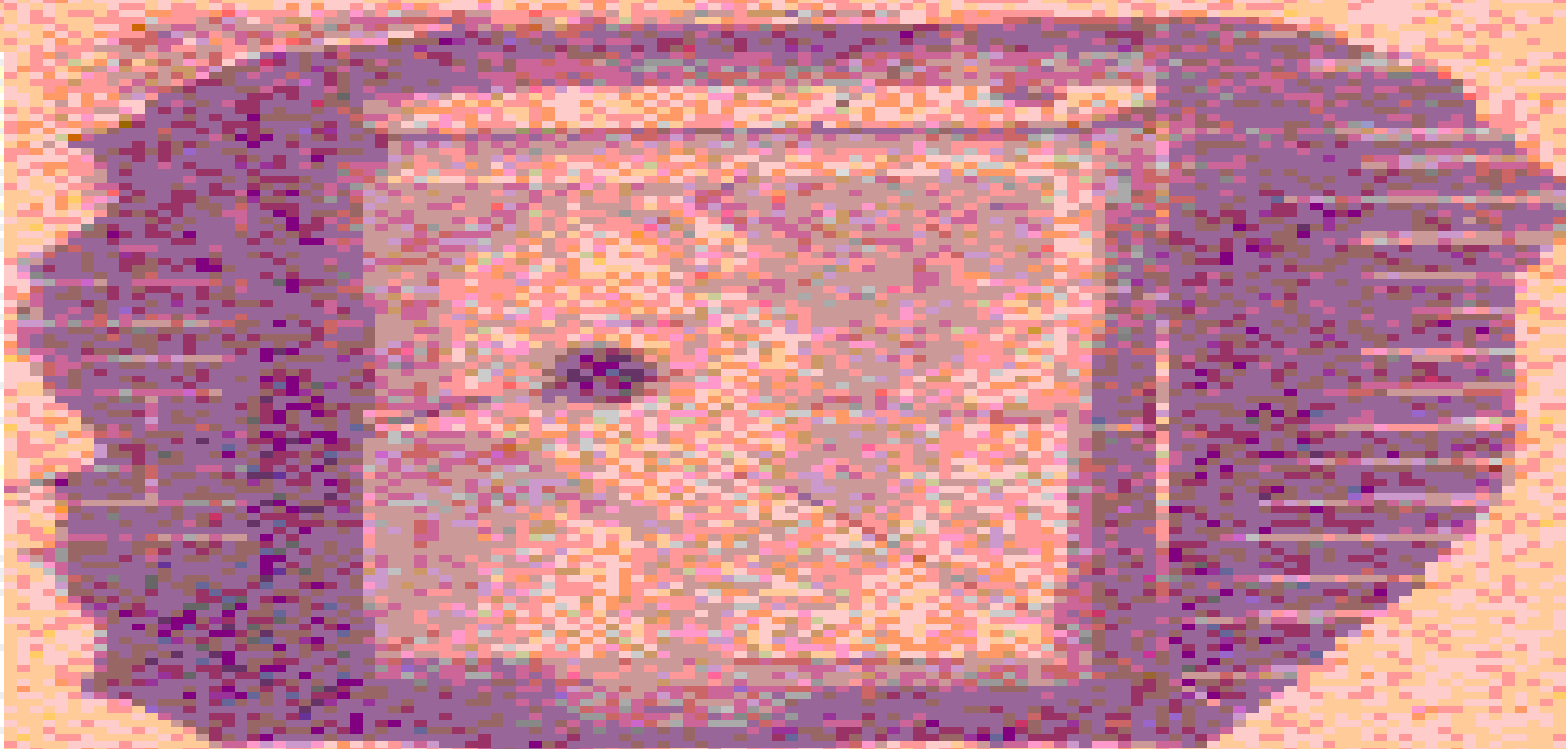
XS4ALL

Wat

Buro Jansen & Janssen doet onafhankelijk onderzoek naar politie, justitie, inlichtingendiensten en het vreemdelingenbeleid in Nederland en Europa. Daarnaast ondersteunen wij mensen die te maken hebben gekregen met optreden van deze diensten. Ook geeft Buro Jansen & Janssen advies over (klachten)procedures of inzage in registers. Ons onderzoek omvat een analyse van de wetgeving, de uitvoeringspraktijk en verhalen van mensen uit de praktijk.

DE MUREN HEBBEN OREN...

PROF. DR. IR. H. J. VAN DER WERF

De Muren Hebben Oren... (1970) - 1970

De Muren Hebben Oren... (1970) - 1970

- 2007 Themakrant Identificatieplicht in Nederland
- 2006 Onder Druk, Terrorismebestrijding in Nederland
- 2006 Ruimte voor recht, demonstratierecht in Den Haag
- 2006 Themakrant Terrorisme(bestrijding) in Nederland
- 2005 Gestraft zonder veroordeling, de uitlevering van Maarten Blok aan Zweden
- 2003 Misleidende methode, de BVD en vluchtelingen en asielzoekers
- 2003 Keizer in Iompen, Politiesamenwerking in Europa
- 2002 De Snuffelstaat, Nederland en de BVD
- 2002 Schone schijn, smerige streken in de strijd tussen burgers en bedrijven
- 2000 Tips tegen tralies, actievoerders en politie, justitie en inlichtingendiensten
- 2000 Zoom, dossier cameratoezicht
- 2000 Dossier Cryptografie, regelgeving: aftappen versus privacy
- 1999 Het Europees asielbeleid in 2000
- 1999 Dossier Europol 2, operationeel, pro-actief, effectief, executief
- 1999 Luisterrijk, een gids over afluisteren
- 1999 dossier pepperspray, alsof er een sigaret in je ogen wordt uitgedrukt
- 1998 VD-Amok-special over inlichtingendiensten
- 1997 Dossier Europol 1, geheime politie van Europa
- 1995 Welingelichte Kringen, inlichtingendienstenjaarboek 1995
- 1994 Nederland, Open U, noodzaak en mogelijkheden van een ander migratiebeleid
- 1994 De muren hebben oren, een gids tegen afluisteren
- 1993 Opening van Zaken, een ander BVD-jaarverslag
- 1991 De Vluchteling achtervolgd, de BVD en asielzoekers
- 1990 Regenjassendemocratie, BVD-infiltraties bij actievoerders

ISTERRIJK

boek

links

nieuws

bestellen

<http://www.burojansen.nl/>

Waarom

Het uitgangspunt van Buro Jansen & Janssen is dat de overheid zorgvuldig met de rechten en plichten van mensen om moet gaan. Rechtvaardigheid, gelijkheid, openheid en controleerbaarheid vormen de kern van een democratische rechtsstaat en een leefbare samenleving. De overheid neemt allerlei maatregelen, die soms grote gevolgen kunnen hebben voor individuen of groepen mensen. De uitvoeringspraktijk en de beleidsvorming hebben beiden een effect op de positie van individuen. Burgers verkeren daarbij in een zwakkere positie, ongeacht de rechtsbescherming die ze hebben.

De zelfkant

- drugsgebruikers
- dak en thuislozen
  - vluchtelingen
- niet legale vreemdelingen
- hangjongeren/schoolgaande jeugd
  - krakers
  - uitgaanspubliek
  - festival bezoekers
  - voetbal supporters
- moslims/radicale moslims
- lonsdale/extreem rechts
- ...

Welke veiligheid/welke criminaliteit

- Voor de bepaling van de effectiviteit van een maatregel dient eerst vastgesteld te worden over welke criminaliteit men het heeft en welke veiligheid men wil vergroten.
- Vormen van criminaliteit/overlast/overtredingen (tastjesroof, winkeldiefstal, autodiefstal, diefstal uit een auto, geweld tijdens het uitgaan, geweld in het uitgaansgebied, ...)
- Vormen van veiligheid, rust, met rust gelaten worden, ontbreken van overlast (auto gewoon kunnen parkeren zonder gesneuvelde ruiten, fiets niet hoeven vast te maken aan boom, ...)

Veiligheid als container begrip

Veiligheid en daarmee ook publieke veiligheid, veiligheid in de openbare ruimte in de breedste zin van het woord, is geworden tot een soort containerbegrip voor alles wat te maken heeft met gevoelens van onbehagen in de straat of buurt tot daadwerkelijke criminaliteit die er in de stad plaats vindt. M. Hörnqvist vat het veranderde denken van het afgelopen decennium bondig samen met: “De centrale vraag bij mogelijk ingrijpen is niet ‘heeft deze persoon een misdaad begaan?’ maar ‘vormt deze persoon een risico?’”.

Veiligheid

- risicosamenleving, Ulrich Beck
- controlesamenleving of verzekeringsamenleving, Marc Schuilenburg
- veiligheid heeft iets paradoxaals (Welten en Felix & Sofie)
- veiligheid als product, commercialisering van het taalgebruik binnen veiligheids denken
- cijfers, gegevens, data en documenten
- monopoly positie van informatie over veiligheid
- verschillende vormen van criminaliteit
- vormen van niet gewenst gedrag/overlast als allesomvattend begrip
- het Kwaad

Centraal bij publieke veiligheid staat het gevoel van onveiligheid van bewoners en de voorstellen van preventieve maatregelen die worden voorgesteld om de situatie te verbeteren. Preventie lijkt steeds meer een negatieve connotatie te hebben. Huiswerk klassen en naschoolse opvang zijn er op gericht jongeren van de straat te houden ter voorkoming van overlast. Johan deKlerck van de universiteit van Leuven (België) schrijft over veiligheidsmaatregelen op scholen: “Een camera in de nek, alle deuren op slot, controle bij het binnen- en buitengaan op school werken preventief maar belasten terzelfder tijd het dagelijkse leven. Ze zijn een structurele bevestiging van het onvermogen tot menswaardig samenleven.”

Camera's in de publieke ruimte (niet compleet Overzicht)

'Klassieke' Cameratoezicht

- in privé sfeer bij banken, winkels en dergelijke
- begonnen in Ede, merendeels in uitgaanscentra

Snufjes

- 'Intelligente' Camera's NS, Groningen
- Gezichtsherkenning
- Camera's op helmen van bikers

Voertuigen gerelateerd

- Automatic Number Plate Recognition (ANPR) in voertuigen
- Automatic Number Plate Recognition (ANPR) vast boven de weg
A28/A50
- Traject controle
- Rekeningrijden

Cameratoezicht ten tijde van Zoom (2000) (niet volledig)

- Ede
- Bergen op Zoom
- Den Helder
- Zwolle
- Groningen
- Arnhem
- Rotterdam
- Nijmegen

Cameratoezicht nu (niet volledig)

Amersfoort, Maarssen, Utrecht, Houten, Zeist, Groenlo, Harderwijk, Veenendaal, Arnhem, Wezep, Culemborg, Ede, Nijmegen, Amerongen, Groningen, Rotterdam, Den Haag, Spijkenisse, Delft, Leiden, Dordrecht, Noordwijk, Nieuwerkerk, Ridderkerk, Vlaardingen, Krimpen aan den IJssel, Capelle aan den IJssel, Oud-Beijerland, Katwijk, Schiedam, Goes, Maastricht, Heerlen, Roermond, Geleen, Tilburg, Den Bosch, Steenbergen, Breda, Someren, Eindhoven, Enschede, kampen, Apeldoorn, Zwolle, Deventer, Amsterdam, Alkmaar, Den Helder, Zaandam, Purmerend, Enkhuisen

Wat zijn redenen om cameratoezicht in te voeren?

Maarssen: vernielingen en diefstal; **Zeist:** overlast van horeca
Harderwijk: overlast horeca; **Bathmen (Deventer):** rondhangende jongeren op een pleintje; **Arnhem:** horeca en auto inbraken; -
Culemborg: beveiliging bedrijventerrein; **Spijkenisse:** overlast horeca en hangjongeren; **Leiden:** Nieuwe Beestenmarkt (uitgaansgebied) wordt ervaren als onveilig door stappers en omwonenden; **Nieuwerkerk:** Rondhangende jongeren op / rond station. Politiechef vind het overigens allemaal wel mee vallen; **Ridderkerk:** Er is eigenlijk geen reden...Winkelcentrum is veilig: 'Er gebeurt hier nooit wat' aldus eigenaar; **Oud-Beijerland:** Camera's op twaalf scholen tegen vandalisme; Heerlen: tegen drugsoverlast; **Eindhoven:** Tegen drugs overlast en tippelen; **Amsterdam:** Drugs- en straatcriminaliteit

Wettelijke basis cameratoezicht

De Wet cameratoezicht op openbare plaatsen moet leiden tot rechtszekerheid voor de burger en tot uniformering van de toepassing van cameratoezicht. De Wet cameratoezicht op openbare plaatsen houdt in dat de Gemeentewet is aangevuld (met artikel 151c) en de Wpolr (artikel 13) is gewijzigd. Cameratoezicht voor de handhaving van de openbare orde valt na inwerkingtreding niet meer onder de WBP. De wet regelt dat de gemeenteraad de burgemeester bij verordening de bevoegdheid kan verlenen om to besluiten cameratoezicht toe to passen op een openbare plaats. Dit indien het belang van de handhaving van de openbare orde daartoe noodzaakt.

Belangrijke wijzigingen ten opzichte van voormalige regelgeving rondom cameratoezicht zijn de verlenging van de bewaartermijn en de verbreding van de mogelijkheden om beelden in to zetten voor opsporing en strafvordering (het identificeren van verdachten, maar ook het opsporen van getuigen).

Onderzoek naar 'klassiek' cameratoezicht

Los van de vele evaluaties zijn er eigenlijk maar twee onafhankelijke onderzoeken in Nederland uitgevoerd.

1. Evaluatie cameratoezicht op openbare plaatsen, nulmeting van Regioplan, mei 2006
2. Wie niet weg is, is gezien, cameratoezicht in Leeuwarden januari 2006 tot april 2007 van Noordelijke Hogeschool Leeuwarden

Interessant onderzoek

het rapport Geweld verslagen? Van het ministerie van Justitie, april 2006

The regulation of the observing gaze: privacy implications of camera surveillance, Lynsey Dubbeld 2004

Evaluatie cameratoezicht op openbare plaatsen, nulmeting

De evaluaties zijn beoordeeld op vier kwaliteitscriteria. Ondanks het gebruik van meerdere informatiebronnen, meerdere uitkomstmaten, het uitbesteden van onderzoek en de uitgebreide en doorwrochte aard van enkele evaluaties, scoren ze toch matig ... . Er zijn slechts vijf evaluaties die werken met vergelijkbare controlegebieden en dan alleen voor de politieciijfers.

De evaluaties laten geen eenduidig beeld zien van de veranderingen in objectieve veiligheid; ... . Voor zover er in de evaluaties aandacht is geweest voor verplaatsingseffecten, worden deze nauwelijks waargenomen. Ook de effecten van cameratoezicht op onveiligheidsgevoelens zijn niet eenduidig. Ten slotte komt uit de evaluaties naar voren dat camerabeelden in alle gemeenten ook worden gebruikt voor opsporingsdoeleinden.

Wie niet weg is, is gezien, cameratoezicht in Leeuwarden

De toezichtcamera's in de Leeuwarder binnenstad hebben niet geleid tot een afname van geweld tijdens de uitgaansuren.

Geweldsmisdrijven gebeuren meestal op basis van emotie en zijn bijna altijd alcoholgerelateerd. Daders van uitgaansgeweld laten zich door cameratoezicht niet afschrikken. Zowel uit de slachtofferenquêtes als uit de politiestatistieken komt naar voren dat het aantal geweldsdelicten gedurende de proef niet is afgenomen. Doordat de politie via de camera's sneller ziet wanneer uitgaanders elkaar lastig vallen, grijpt de politie wel eerder in. Daardoor worden meer daders aangehouden van bijvoorbeeld mishandelingen en openlijke geweldplegingen. Door de combinatie van camera's en intensiever politietoezicht voelen uitgaanders zich veiliger in de nachtelijke uren. Het veiligheidsgevoel van de overige doelgroepen (bewoners, horecapersoneel en politiemensen) is echter niet veranderd. Cameratoezicht heeft alleen een toegevoegde waarde als er voldoende politie paraat is om tijdig te kunnen ingrijpen bij dreigende situaties.

rapport 'Geweld verslagen?'

Uit het rapport 'Geweld verslagen?' van het ministerie van justitie blijkt dat camera's niet helpen om geweld te voorkomen. "[..] Wat zeker niet helpt in de preventie van geweld is cameratoezicht. [..] bij het tegengaan van geweldscriminaliteit ligt de kracht van de camera vooral in de mogelijkheid een snelle reactie op incidenten te coördineren en daarmee te voorkomen dat incidenten verder uit de hand lopen."

The regulation of the observing gaze: privacy implications of camera surveillance

Camerabewakers zoomen vooral in op décolletés

Constant cameratoezicht maakt dat operators zich uit verveling gaan bezighouden met het bekijken van passerende mooie vrouwen.

Door ANTON SLOTBOOM
ROTTERDAM, 24 SEPT. De operators in de observatiekamer in station Amsterdam CS, waar camera-beelden uit stations in heel Nederland binnenkomen, moeten letten op de aanwezigheid van ondermeer drugsverslaafden, prostituees, hangjongeren en drugsdealers, zo luidt de instructie. Dat doen ze dan ook nauwlettend. Maar in werkelijkheid wordt ook

regelmatig ingezoomd op „intieme lichaamsdelen” van vrouwelijke reizigers of gekke kapsels van toevallige passanten, en spelen vooroordelen een belangrijke rol. Zo letten Marokkaanse operators veel meer op Antillianen, en Antilliaanse operators op hun beurt letten veel meer op Marokkanen.

Een blanke man in pak met een koffertje, dat is het gangbare beeld. Alles wat daar vanaf wijkt valt op en wordt bekeken. Als leidinggevenden de observatiekamer betreden, werd de sfeer serieuzer.

De filosofe Lynsey Dubbeld stelt in haar promotieonderzoek *The regulation of the observing gaze: privacy implications of camera surveillance*, waarop ze acht oktober aan de Uni-

versiteit Twente promoveert, dat dergelijke laconieke omgang met camerabeelden van de openbare ruimte inbreuk pleegt op de privacy van individuen.

Dubbeld bracht in het kader van het promotieonderzoek zes weken door met de operators die de beelden bekijken. De filosofe wilde „iets te weten komen over privacy en dat beschrijven.” De filosofe trachtte in de weken dat ze aanschoof een te worden met de groep, zodat de operators – voor het grootste gedeelte man en allochtoon – zichzelf zouden zijn. Dat lukte, Dubbeld ging op in de groep en kon zo vrij snel de grappen over passagiers aanhoren. Uit balorigheid bekeken de operators passerende dames, daarbij regelmatig

inzoomend op hun decolleté.

Dubbeld: „Ik heb niet het idee dat dergelijke zaken ten koste gaan van de veiligheid. Deze operators bekijken in zeer korte tijd heel veel camera's, ik stond daar versteld van. Dat ze dan ook eens achterover leunen en even wat anders doen, is niet zo heel erg voor de veiligheid van de reizigers.”

Dubbeld nam ook interviews af met de spoorwepolitie, die de beelden van de camera's veelvuldig achteraf komen bekijken. De operators staan in contact met de spoorwepolitie en de bewakers van de spoorwegen. Ze worden, nadat ze alarm hebben geslagen, niet op de hoogte gehouden over de verdere actie.

De bevindingen op het Centraal

Station zijn eenvoudig te generaliseren en te betrekken op de openbare ruimte in het algemeen, zegt Dubbeld. Dergelijk laconiek gebruik van beeldmateriaal heeft invloed op de bescherming van ieders privacy, concludeert Dubbeld. „Privacy-aspecten mogen veel meer de aandacht krijgen. Diegenen achter de cameras lijken nu de boosdoeners, maar we zouden ook meer moeten kijken naar de wetgeving. Veel mensen zijn zich nauwelijks bewust van het feit dat ze bekeken worden. Wettelijk zou dat wel zo moeten zijn, cameratoezicht moet met borden worden aangegeven. De Wet Bescherming Persoonsgegevens is vrij nauwkeurig, maar tegelijkertijd op sommige punten ook erg algemeen.”

De filosofe vindt de ervaringen niet schokkend. „Het is schokkend om te horen wat politiemannen over allochtonen zeggen. Over het algemeen worden allochtonen in het justitiële systeem en onder politiebeambten gezien als diegenen die overlast veroorzaken. Het zou pas verrassend zijn geweest, als autochtonen extra in de gaten werden gehouden.”

De algemene conclusie van het onderzoek is dat de bescherming van persoonsgegevens in gevaar komt, als beelden niet netjes worden opgeslagen en er niet goed mee omgegaan wordt. Burgers moeten een actievrije houding aannemen, zegt Dubbeld. Ze onderzoekt inmiddels de privacybescherming in de medische sector.

MRC 24/9/2004

The regulation of the observing gaze: privacy implications of camera surveillance

De onduidelijkheid over de plaats van privacy bij cameratoezicht begint al bij de vaak gehoorde stelling dat ‘in de publieke ruimte geen sprake is van privacybescherming’, heeft Dubbeld gemerkt. Zij bestrijdt dit: ook buiten de privésfeer heeft een individu recht op een bepaalde mate van privacybescherming. In het geval van cameratoezicht, ofwel closed-circuit television (CCTV), zouden drie typen privacy aan de orde kunnen zijn: de bescherming van de private sfeer, van persoonlijke informatie en van lichamelijke integriteit. Dubbeld heeft onderzocht in hoeverre deze drie privacynoties aansluiten bij het gebruik van cameratoezicht.

Net als bij andere ICT-toepassingen is dataprotectie bij cameratoezicht in het publieke domein een geschikt kader voor het wegnemen van een aantal privacyrisico's. De notie van de bescherming van de lichamelijke integriteit, die bijvoorbeeld betrekking heeft op het in beeld brengen van intieme lichaamsdelen van personen, is evenzeer relevant, maar het bestaande begrip vereist wel een herformulering. Die herformulering stelt Dubbeld voor op basis van het begrip van 'de regulering van de observerende blik': die regulering is gericht op het inperken van 'machts-asymmetrieën' tussen de bewakers en geobserveerden van CCTV die betrekking hebben op observatiecapaciteiten van camerasystemen. Vanuit dit perspectief kan de privacyregulering van de observerende blik van cameratoezicht worden beschreven in termen van principes van legitimiteit, zorgvuldigheid, doelspecificiteit en gerechtvaardigheid.

Onderzoek/evaluaties naar 'klassiek' cameratoezicht

- Cameratoezicht lijkt weinig invloed te hebben op de gevoelens van onveiligheid. Soms geven bewoners aan zich veiliger te voelen, maar net zo vaak is het aantal mensen dat zich onveilig voelt juist toegenomen na plaatsing camera's;
- Een daadwerkelijke daling van criminaliteit is nauwelijks aangetoond, of er komen tegenstrijdige resultaten uit onderzoek naar voren zoals cijfers van bewoners/ondernemersenquête naast politiecijfers worden gelegd (de politiecijfers zijn lager dan de ervaren of daadwerkelijke criminaliteit);
- De beelden kunnen helpen bij de opsporing van strafbare feiten en als bewijslast.
- De meeste onderzoeken zijn beperkt van opzet. De metingen zijn verricht in een beperkte periode, vaak zonder nulmeting, met vage doelstellingen, vaak niet uitgevoerd door onafhankelijke partijen.

Kritiek op het 'klassieke' cameratoezicht

- Camera's zouden de privacy van burgers schenden;
- Cameratoezicht helpt niet;
- Operators achter de camera's grijpen in op basis van vooroordelen zoals leeftijd, huidskleur en uiterlijk;
- De problematiek verplaatst zich buiten het bereik van de camera's. Dit is echter niet met zekerheid te concluderen en hangt af van de locatie en de aard van de overlast of criminaliteit;
- Cameratoezicht is erg kostbaar, ook op lange termijn;
- Het draagt niet bij aan de sociale cohesie in een buurt en spreekt buurtbewoners niet aan op hun eigen verantwoordelijkheid.

Waar helpt het wel?

Rotterdam CS: Politie meld bv. afname van zakkenrollerij met driekwart. Ook zou aantal straatroven en diefstal gedaald zijn;

Someren: Vernielingen en fietsendiefstallen bij het zwembad zijn gedaald; **Amsterdam:** Onderzoek naar cameraprojecten in

Amsterdam-West en Zuidoost zegt dat criminaliteit en overlast verminderd en dat er nauwelijks sprake lijkt van verplaatsing

Waar helpt het niet?

Arnhem: Op een parkeerplaats wordt ook na ophangen camera veel ingebroken in auto's. camera's helpen niets vooral door slechte verlichting; **Ede:** Op het museumplein is het nog steeds niet 'rustig'. Na invoering van cameratoezicht in 1998 wil burgemeester nu pleinverbod en preventief fouilleren inzetten tegen lastige jongeren. Uit onderzoek blijkt dat mensen zich nog steeds niet veilig voelen; **Rotterdam:** Hoofd recherche district Centrum, van Kampen, moet in artikel over camera's op CS toegeven dat 'veel straatroven zijn verplaatst naar plekken buiten het cameragebied'. **Rotterdam, Heemraadsplein:** Er wordt het vermoeden geuit dat de toename op het plein van overlast van Bulgaren en tippelaarsters komt doordat ze gebieden met cameratoezicht mijden; **Rotterdam Saftlevenkwartier:** Bewoners voelen zich niet veiliger, ondernemers vaker slachtoffer van geweld; **Rotterdam Spangen:** Er hangen camera's., maar problemen verdwijnen niet; **Den Haag:** In prostitutiegebied (cameragebied) neemt aantal misdrijven af, maar in gebied daar omheen neemt aantal misdrijven juist toe;

Spijkenisse: Hoewel gemeente meent dat cameratoezicht helpt blijkt dat bv. diefstallen zijn toegenomen en aantal mishandelingen gelijk zijn gebleven; **Goes:** Evaluaties zijn niet erg duidelijk over bv. gevoelens van onveiligheid. Wel is duidelijk dat aantal incidenten toenam sinds invoering camera's; **Maastricht:** Burgemeester Leers zegt dat deel van aantal delicten in cameratoezicht gebied (centrum) zich verplaatst naar omliggende wijken; **Roermond:** Er hangen camera's in stationstunnel, maar het blijft de plek waar mensen uit Roermond zich het onveiligst voelen; **Geleen:** Gemeente overweegt zelfs camera's weg te halen, want het helpt niet; **Breda:** Camera's hangen op station, maar overlast (vooral van verslaafden en dealers) verdwijnt of verminderd niet; **Eindhoven:** Een week nadat cameratoezicht er is gekomen zijn dealers, verslaafden en prostituees naar ander deel van wijk Woensel-West verkast. Ook in dit gebied zijn toen camera's gekomen; **Enschede:** Camera's in Lipperkerstraat tegen dealers zorgen voor verplaatsen van overlast; **Zwolle:** Tussenevaluatie zegt dat camera's niet leiden tot afname aantal incidenten; **Amsterdam:** Criminaliteit is in gebieden waar camera's hangen gedaald maar in wijde omgeving juist gestegen. Ook zijn veiligheidsgevoelens niet gestegen.

United States

During the 1990s, after a member of Congress demanded a comprehensive investigation into the surveillance of federal property in Washington D.C., the federal government initiated a study that sought to evaluate the efficacy of video surveillance. Researchers from the government's General Accounting Office interviewed public officials, analyzed documents from four American cities (Baltimore, MD; Tampa, FL; Columbia, SC; and Virginia Beach, VA.) that used video surveillance,... . The final report of the General Accounting Office, published in June 2003, concluded that there was simply not enough evidence to determine whether cameras were preventing crime. ... There is general consensus among CCTV users, privacy advocates, researchers, and CCTV industry groups that there are few evaluations of the effectiveness of CCTV in reducing crime, and few jurisdictions are keeping data to demonstrate that their CCTV systems are effective.

U.S. General Accounting Office, "Report to the Chairman, Committee on Government Reform."

United Kingdom

The Home Office's most recent survey evaluated thirteen local surveillance programs, comparing crime rates in areas under surveillance to crime rates in control areas without surveillance. The study found a statistically significant reduction in crime in only one of the thirteen areas that had been under surveillance. (Seven of the thirteen areas had actually seen *increases* in crime rates.)

Martin Gill and Angela Spriggs, "Home Office Research Study 292: Assessing the Impact of CCTV," February 2005, www.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs05/hors292.pdf#search=%22%E2%80%9CAssessing%20the%20Impact%20of%20CCTV%2C%E2%80%9D%22.

CCTV boom has failed to slash crime, say police

Massive investment in CCTV cameras to prevent crime in the UK has failed to have a significant impact, despite billions of pounds spent on the new technology, a senior police officer piloting a new database has warned. Only 3% of street robberies in London were solved using CCTV images, despite the fact that Britain has more security cameras than any other country in Europe.

The Guardian, May 6 2008

Amongst the interviewees:

- Detective Chief Inspector at the Metropolitan police Mick Neville
- head of the Visual Images, Identifications and Detections Office (Viido), Owen Bowcott

Germany

In April 2006, a pilot project was launched in Berlin, in which train operators on three lines of the Berlin underground aimed to test the extent to which 24-hour video surveillance could reduce criminality. The pilot project included the U2, U6 and U8 lines.

An evaluation of the project commissioned from the Büro für angewandte Statistik was unexpectedly cancelled after receipt of an interim report. BVG, the company responsible for public transport in Berlin, stated that the pilot project had proved its worth in the detection of assaults and criminal damage and decided to extend the project to all 170 underground stations in Berlin by the end of the year.

Of a total of many thousands of criminal incidents, video material was available in only 78 cases. In only a third of these was the recording of sufficient quality to allow suspects to be identified. In particular, the cameras were not able to contribute to a higher detection rate regarding prevention of vandalism.

Snufjes

- 'Intelligente' Camera's NS, Groningen (geluid)
- Gezichtsherkenning
- Camera's op helmen van bikers (politieagenten op de fiets)

Voertuigen gerelateerd

- Automatic Number Plate Recognition (ANPR) (ook bekend onder de naam Catch-Ken) in voertuigen (diverse regio's)
- Automatic Number Plate Recognition (ANPR) vast boven de weg A28/A50
- Camera's op de A2 in 2007 van rijkswaterstaat
- proef met camera's om het inhaalverbod van vrachtwagens te handhaven op ...
- Traject controle
- Rekeningrijden

Vragen bij voertuiggerelateerde inzet van camera's

- Waarom is het nodig?
- Wie heeft er baat bij?
- Is er sprake van cameratoezicht?
- Is er sprake van handhaving van de openbare orde?
- Of vindt het plaats in een eeuwigdurend opsporingsonderzoek?
- Of is het zelfs deel van een inlichtingenonderzoek?
- Is er sprake van proportioneel optreden?
- Is er sprake van een inbreuk op de privacy?
- Toont onafhankelijk onderzoek de effectiviteit of noodzaak aan?
- Vindt er geen verschuiving plaats (kentekenplaten diefstal bijvoorbeeld)?

Anders omgaan met publieke veiligheid

Subjectieve onveiligheidsgevoel

Het is misschien een open deur maar dat het onveiliger is om in een auto te stappen dan uit te gaan in Amsterdam en het slachtoffer worden van zinloos geweld lijkt moeilijk door te dringen in de samenleving. Volgens onderzoeker Jan Terpstra van het IPIT (Instituut voor maatschappelijke veiligheidsvraagstukken) is het ook helemaal niet onveiliger dan vroeger. “Er bestaat een idee dat we met een enorm veiligheidsprobleem zitten. Maar het is feitelijk helemaal niet onveiliger dan vroeger. Zelfs de gevoelens van onveiligheid blijven al jaren min of meer gelijk.”

Fysieke middelen

Architectuur: De inrichting van de openbare ruimte kan een belangrijke oorzaak zijn voor overlast.

Straatverlichting: Volgens Lyndsey Dubbeld onderzoekster aan de universiteit van Twente werkt betere straatverlichting vooral goed op parkeerplaatsen.

Groenvoorzieningen: Er wordt weinig geld gestoken in het onderzoek naar alternatieven zoals meer groenvoorzieningen. “Een schone straat, plein of buurt, verzorgde parken kan wel eens beter werken dan camera’s”.

De gelegenheid maakt de dief: Op het terrein van de zogenaamde technopreventie zijn er veel mogelijkheden om criminaliteit en overlast tegen te gaan. Hierbij moet men denken aan het installeren van rolluiken, prikkeldraad en dergelijke. Dit kan ongezellig zijn, maar het zijn niet discriminatoire middelen.

Extra voorzieningen: Zo geeft soms de ervaren overlast zelf al aan waar de oplossing in gezocht moet worden.!